

Τ
Α

Κ
Λ
Α
Σ
Ι
Κ
Α

ΚΕΝΡΙ ΤΖΕΪΜΣ

ΠΟΣΤΡΕΨΙΜΟ
ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Μετάφραση: Τόνια Κοβαλένκο – Επίμετρο: Κολμ Τομπίν

ΣΕΙΡΑ: ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΕΙΡΑΣ: Ηλίας Μαγκλίνης

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το στρίψιμο της βίδας**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The Turn of the Screw

Από τις Εκδόσεις Penguin Books Ltd, Λονδίνο 2011

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Henry James

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Τόνια Κοβαλένκο

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ: Θάνος Κακολύρης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Επιμέτρου: Colm Tóibín, 2006

Reproduced by permission of the author c/o Rogers, Coleridge & White Ltd.,

20 Powis Mews, London W11 13N

© Εικόνας εξωφύλλου: Krasovski Dmitri/Shutterstock

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2560-3

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2561-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 Publishers since 1979

Έδρα: Head Office:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Βιβλιοπωλείο: Bookstore:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 | Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΧΕΝΡΙ ΤΖΕΪΜΣ

ΤΟ ΣΤΡΙΨΙΜΟ
ΤΗΣ ΒΙΔΑΣ

Μετάφραση: Τόνια Κοβαλένκο

Επίμετρο: Κολμ Τομπίν

Τ Α Κ Λ Α Σ Ι Κ Α

Κάποτε ρώτησαν τον μεγάλο βιολοντσελίστα Πάμπλο Καζάλς αν θα μπορούσε να φανταστεί τη ζωή του ακούγοντας μόνο Μπαχ. «Όχι, δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου μόνο με τον Μπαχ», αποκρίθηκε. «Ωστόσο, δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου χωρίς τον Μπαχ».

Αυτό είναι το πνεύμα που πρεσβεύουν τα βιβλία της σειράς που κρατάτε στα χέρια σας: πως όσο κι αν περιπλανηθούμε ως αναγνώστες, υπάρχει μια ζωτική, αρχέγονη πηγή από την οποία δε θα πάψουμε να αντλούμε απόλαυση. Και αυτή η πηγή είναι το κλασικό – εν προκειμένω, η κλασική λογοτεχνία, οι μεγάλοι κλασικοί συγγραφείς.

Άραγε, το κλασικό μπορεί να είναι σέξι, για να χρησιμοποιήσουμε τη φρασεολογία του συρμού; Φυσικά και μπορεί! Τι σημαίνει όμως «κλασικό» – και τι επίσης σημαίνει «σέξι»; Λοιπόν, το κλασικό συμβολίζει το αιώνιο μέσα μας. Το κλασικό είναι πατρίδα, είναι φωλιά, είναι η εστία στην οποία πάντοτε επιστρέφουμε. Είναι αφετηρία και προορισμός ταυτόχρονα.

Το κλασικό όμως δεν είναι μουσειακό είδος, δεν είναι μαυσωλείο· αντίθετα, είναι ζωντανή, ρέουσα ύλη, πνευματική βιταμίνη, ελιξίριο ζωής. Γι' αυτό είναι και σέξι. Δηλαδή; Μα το αέναα ερεθιστικό, το λοξό, το ατμοσφαιρικό, το υγρό και παλλόμενο, ψίθυρος και κραυγή μαζί, αφρισμένο κύμα και γαλήνια θάλασσα συνάμα.

Η σειρά ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ, με νέες, σύγχρονες μεταφράσεις, κατατοπιστικά εισαγωγικά σημειώματα και επιλεγμένα επίμετρα, φιλοδοξεί να αναδείξει την ανάγνωση ως μια τέχνη της απόλαυσης. Διότι το κλασικό είναι πρόκληση και ίντριγκα μαζί.

Ηλίας Μαγκλίνης

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ.....	11
Κεφάλαιο I.....	25
Κεφάλαιο II.....	33
Κεφάλαιο III.....	39
Κεφάλαιο IV.....	47
Κεφάλαιο V.....	55
Κεφάλαιο VI.....	61
Κεφάλαιο VII.....	73
Κεφάλαιο VIII.....	81
Κεφάλαιο IX.....	89
Κεφάλαιο X.....	97
Κεφάλαιο XI.....	105
Κεφάλαιο XII.....	111
Κεφάλαιο XIII.....	117
Κεφάλαιο XIV.....	125
Κεφάλαιο XV.....	131
Κεφάλαιο XVI.....	137
Κεφάλαιο XVII.....	143
Κεφάλαιο XVIII.....	151
Κεφάλαιο XIX.....	157

Κεφάλαιο XX.....	163
Κεφάλαιο XXI.....	171
Κεφάλαιο XXII.....	181
Κεφάλαιο XXIII.....	187
Κεφάλαιο XXIV	193
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ	203
ΕΠΙΜΕΤΡΟ	
Κολμ Τομπίν: «Απόλυτο κακό»	209

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Γραμμένη το 1898, η περίφημη γοτθική νουβέλα του Χένρι Τζέιμς έμελλε να απασχολεί με την αμφισημία της όχι μόνο τους κριτικούς λογοτεχνίας, αλλά και φροϋδικούς διανοητές σε όλη τη διάρκεια του 20ού αιώνα, ενώ δεν παύει να σαγηνεύει τους αναγνώστες της μέχρι και σήμερα.

Υπάρχουν πράγματι τα φαντάσματα ή τα γεννά το μυαλό της κεντρικής ηρωίδας; Από αυτό το ερώτημα εκπορεύονται οι δυο βασικές αντικρουόμενες θεωρίες σχετικά με *Το στρίψιμο της βίδας*. Κάποιοι αναλυτές έχουν δώσει τις δικές τους, ακόμα πιο περίπλοκες, ερμηνείες. Μια από αυτές, παραδείγματος χάρη, θέλει την ιστορία ως μια χριστιανική αλληγορία, όπου θεϊκές και δαιμονικές δυνάμεις αντιμάχονται για την ψυχή του Ανθρώπου (Robert Heilman “*The Turn of the Screw as Poem*”, *The University of Kansas City Review* [1948]). Ο κήπος του Μπλάι είναι η Εδέμ, ο Μάιλς και η Φλώρα οι αθώοι Πρωτόπλαστοι, ο Κούντ και η δεσποινίς Τζέσελ οι εκπρόσωποι του Διαβόλου, ενώ η –ανώνυμη μέχρι το τέλος– γκουβερνάντα ένας άγγελος σταλμένος από τον Θεό, ένα είδος Ιησού που επιχειρεί να διαμεσολαβήσει για τη σωτηρία των δύο παιδιών. Μια άλλη εξίσου ενδιαφέρουσα άποψη (όχι η μοναδική που προσδίδει στην ιστορία σεξουαλικές προε-

κτάσεις), υποστηρίζει πως πίσω από το μυστήριο της έλξης που φαίνεται να ασκεί ο φοβερός Κουίντ στον μικρό Μάιλς (και αντίστοιχα η δεσποινίς Τζέσελ στη Φλώρα) κρύβεται η ομοφυλοφιλία του Χένρι Τζέιμς, την οποία ποτέ δεν παραδέχτηκε κατά τη διάρκεια της ζωής του.

Στο άρθρο που ακολουθεί το τέλος του βιβλίου με τη μορφή επιμέτρου, ο σύγχρονος Ιρλανδός συγγραφέας Κολμ Τόιμπιν, ενδελεχής μελετητής του Χένρι Τζέιμς, ρίχνει τη δική του ματιά στη νουβέλα και τις επιρροές της στον κινηματογράφο.

Κλείνοντας, δυο λόγια για την παρούσα μετάφραση. Ευελπιστεί να αποδώσει όσο γίνεται πιστότερα το ύφος του συγγραφέα και ταυτόχρονα να ξεδιαλύνει όσο το δυνατόν καλύτερα τα «σκοτεινά» σημεία του κειμένου, σκοπέλους παρερμηνειών ακόμα και για τον κορυφαίο μεταφραστή και λογοτέχνη Κοσμά Πολίτη, που χάρισε πρώτος *Το στρίψιμο της βίδας* στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό.

Τόνια Κοβαλένκο

Καθισμένοι γύρω απ' το τζάκι, είχαμε ακούσει την ιστορία με αρκετά κομμένη την ανάσα, εκτός, όμως, από την εύλογη διαπίστωση ότι ήταν τρομακτική, όπως όφειλε να είναι κάθε παράξενη διήγηση Παραμονή Χριστουγέννων σε ένα παλιό σπίτι, δε θυμάμαι να έγιναν άλλα σχόλια, μέχρι που κάποιος υπέδειξε ότι ήταν η μοναδική περίπτωση που είχε ακούσει στην οποία τύχαινε τέτοια υπερφυσική εμπειρία σε παιδί. Το συγκεκριμένο περιστατικό είχε συμβεί σε ένα παλιό σπίτι, καλή ώρα σαν αυτό στο οποίο βρισκόμασταν τώρα εμείς μαζεμένοι: μια οπτασία, φρικιαστική, εμφανίστηκε σε ένα μικρό αγόρι που κοιμόταν στο δωμάτιο μαζί με τη μητέρα του κι εκείνο την ξύπνησε έντρομο· την ξύπνησε όχι για να του διαλύσει τους φόβους και να το βοηθήσει να ξανακοιμηθεί, μα για να αντικρίσει και η ίδια με τα μάτια της, όπως κι έγινε, το θέαμα που τόσο τον είχε ταραξει. Στην υπόδειξη αυτή, λοιπόν, ο Ντάγκλας είχε να δώσει μια απάντηση –όχι αμέσως, αλλά αργότερα εκείνο το βράδυ– που προκάλεσε με τη σειρά της την ενδιαφέρουσα συνέπεια με την οποία καταπιάνομαι εδώ. Ενώ κάποιος άλλος διηγιόταν μια ιστορία που δεν ήταν ιδιαίτερα συναρπαστική, τον είδα ότι δεν παρακολουθούσε. Αυτό το πήρα για σημάδι πως είχε κι εκείνος κάτι να μας εξιστορήσει, και

πως δεν είχαμε παρά να περιμένουμε. Και χρειάστηκε πράγματι να περιμένουμε ακόμα δυο νύχτες· όμως, το ίδιο εκείνο βράδυ, προτού αποχαιρετιστούμε, είπε αυτό που είχε στο μυαλό του.

«Συμφωνώ –σχετικά με το φάντασμα του Γκρίφιν ή ό,τι ήταν τέλος πάντων– πως το γεγονός ότι παρουσιάστηκε πρώτα σε ένα αγοράκι τόσο τρυφερής ηλικίας προσδίδει στην ιστορία μια ξεχωριστή χροιά. Ωστόσο, δεν είναι η πρώτη παρόμοια περίπτωση που γνωρίζω και που αφορά παιδί. Αν ένα παιδί προσθέτει ένα στρίψιμο στη βίδα του σασπένς, τι θα λέγατε στην περίπτωση που ήταν δύο τα παιδιά...»

«Θα λέγαμε, βεβαίως», πετάχτηκε κάποιος, «ότι στρίβουν δυο φορές τη βίδα! Και θα λέγαμε επίσης ότι θέλουμε να ακούσουμε την ιστορία τους».

Σαν να τον βλέπω ακόμη τον Ντάγκλας, όρθιο μπροστά στο τζάκι και με την πλάτη γυρισμένη στη φωτιά, να κοιτάζει τον συνομιλητή του έχοντας τα χέρια στις τσέπες. «Μέχρι τώρα δεν την έχει ακούσει ποτέ άλλος κανένας εκτός από εμένα. Είναι πάρα πολύ φρικτή».

Μεμιάς, κάμποσες φωνές έσπευσαν να δηλώσουν ότι το στοιχείο αυτό προσέδιδε στην ιστορία ακόμα μεγαλύτερη αξία, οπότε ο φίλος μας προετοίμασε έξυπνα τον θρίαμβό του περνώντας σιωπηλά τη ματιά του πάνω από εμάς τους υπόλοιπους, προτού συνεχίσει.

«Είναι πέρα από κάθε φαντασία. Τίποτε απ' όσα ξέρω δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί της».

«Σε τρόμο;» θυμάμαι να τον ρωτάω.

Πήρε ένα ύφος σαν να έλεγε ότι δεν ήταν τόσο απλό· ότι ειλικρινά δεν ήξερε πώς να τη χαρακτηρίσει. Έσυρε το χέρι πάνω από τα μάτια του κι έκανε έναν μικρό μορφασμό φρίκης.

«Σε αποτρόπαιο... αποτροπιασμό!»

«Ω, τι ωραία!» αναφώνησε μια από τις κυρίες της συντροφιάς.

Δεν της έδωσε σημασία· κοιτούσε εμένα, σαν να μην ήμουν όμως εγώ που έβλεπε, αλλά εκείνο στο οποίο αναφερόταν. «Γιατί είναι αλλόκοτος ο τρόμος, ο ζόφος, η οδύνη της», συμπλήρωσε.

«Τότε, λοιπόν», είπα, «στρώσου και ξεκίνα να μας τη λες».

Αυτός γύρισε προς τη φωτιά, κλότσησε ένα κούτσουρο, έμεινε μια στιγμή να το κοιτάζει. Μετά στράφηκε πάλι προς το μέρος μας. «Δε γίνεται να ξεκινήσω. Πρέπει να στείλω μήνυμα στην πόλη». Μουγκρητά διαμαρτυρίας ξεσηκώθηκαν από όλη την ομήγυρη, οπότε εκείνος, με το ίδιο σκεπτικό ύφος, μας εξήγησε: «Η ιστορία υπάρχει γραμμένη. Βρίσκεται κλειδωμένη σε ένα συρτάρι – χρόνια έχει να βγει από κει μέσα. Θα μπορούσα να γράψω στον υπηρέτη μου, εσωκλείοντάς του το κλειδί· μόλις βρει αυτός το πακέτο, θα μου το στείλει». Έδειχνε να απευθύνεται ειδικά σε εμένα – να επικαλείται σχεδόν τη βοήθειά μου για να μη λιποψυχήσει. Είχε σπάσει ένα παχύ στρώμα πάγου, σχηματισμένο από πολλούς χειμώνες· θα είχε τους λόγους του γι' αυτή τη μακρόχρονη σιωπή. Οι άλλοι δεν άντεχαν καθόλου την αναβολή, εμένα, όμως, με γήτεψε αυτός ακριβώς ο ενδοιασμός του. Τον ξόρκισα να στείλει το γράμμα με το πρωινό ταχυδρομείο και να κανονίσει την επόμενη μάζωξή μας το συντομότερο· ύστερα τον ρώτησα αν η εμπειρία αφορούσε εκείνον τον ίδιο. Σε αυτό έσπευσε αμέσως να απαντήσει: «Όχι, όχι, δόξα τω Θεώ!».

«Η καταγραφή, όμως, είναι δική σου; Εσύ την έβαλες στο χαρτί;»

«Δική μου είναι μονάχα η εντύπωση. Αυτή την έχω βάλει εδώ»

–χτύπησε με τα δάχτυλα την καρδιά του– «και βέβαια δεν την έχασα ποτέ».

«Τότε, αυτό το χειρόγραφο που λες...;»

«Έχει γραφτεί με παλιό ξεθωριασμένο πια μελάνι και με τον πιο εξαισιό γραφικό χαρακτήρα». Έκανε νέα παύση. «Μιας γυναίκας. Νεκρής εδώ και είκοσι χρόνια. Μου έστειλε τις σελίδες προτού πεθάνει».

Όλοι τον άκουγαν τώρα με προσοχή, και φυσικά υπήρξε κάποιος που βιάστηκε να βγάλει ένα πονηρό συμπέρασμα. Εκείνος, όμως, το προσπέρασε, αν όχι με χαμόγελο, σίγουρα δίχως εκνευρισμό.

«Ήταν πολύ γοητευτική, αλλά με περνούσε δέκα χρόνια. Ήταν γκουβερνάντα της αδελφής μου», εξήγησε ήρεμα. «Δεν έχω γνωρίσει πιο ευχάριστη κοπέλα που να κάνει αυτή τη δουλειά: ήταν εξαιρετική σε όλα της. Πάει πια πολύς καιρός, και το επεισόδιο αυτό είχε συμβεί πολύ πρωτύτερα. Σπούδαζα τότε στο Τρίνιτι, και την πρωτογνώρισα επιστρέφοντας στο σπίτι το δεύτερο καλοκαίρι. Βρισκόμουν συχνά εκεί, εκείνη τη χρονιά –ήταν μια ωραία χρονιά: κι όταν είχε αυτή ρεπό, κάναμε πού και πού βόλτες στον κήπο, κουβεντιάζοντας– την έβρισκα φοβερά έξυπνη και γλυκιά σε αυτές τις συζητήσεις μας. Ω, ναι, μη χαμογελάτε μου άρεσε πολύ και με γεμίζει χαρά μέχρι και σήμερα η σκέψη ότι κι εκείνη με συμπαθούσε. Διαφορετικά, δε θα μου το είχε πει. Δεν το είχε πει ποτέ σε κανέναν. Δε με διαβεβαίωσε απλώς η ίδια γι' αυτό, το καταλάβαινα. Ήμουν σίγουρος: ήταν ολοφάνερο. Εύκολα θα αντιληφθείτε κι εσείς το γιατί, όταν ακούσετε».

«Επειδή ήταν τόσο τρομακτικό;»

Εξακολουθούσε να έχει τα μάτια του καρφωμένα πάνω μου. «Εύκολα θα το αντιληφθείς», απάντησε: «*Εσύ*», επανέλαβε.

Του αντιγύρισα το ευθύβολο βλέμμα. «Μάλιστα», είπα. «Ήταν ερωτευμένη».

Γέλασε για πρώτη φορά. «Κόβει το μυαλό σου. Ναι, ήταν ερωτευμένη. Δηλαδή, *είχε υπάρξει* ερωτευμένη. Αυτό αποκαλύφθηκε γρήγορα – δε γινόταν να διηγηθεί την ιστορία της δίχως να αποκαλυφθεί. Το κατάλαβα, κι εκείνη κατάλαβε πως το κατάλαβα· όμως, κανένας από τους δυο μας δεν αναφέρθηκε σε αυτό. Θυμάμαι το πότε, θυμάμαι το πού – εκεί όπου τελείωνε το γκαζόν, στη σκιά κάτω από τις μεγάλες οξιές, ένα ζεστό απόγευμα του καλοκαιριού. Μόνο τρόμο δεν υπέβαλλε το σκηνικό, αλλά, ω...!» Απομακρύνθηκε απ' το τζάκι και κάθισε πάλι βαριά στην καρέκλα του.

«Θα έχει φτάσει το πακέτο την Πέμπτη το πρωί;» ρώτησα.

«Μάλλον με το δεύτερο ταχυδρομείο θα έρθει».

«Τότε, λοιπόν, μετά το δείπνο...»

«Θα είστε όλοι παρόντες;» Έριξε πάλι μια ματιά σε όλη την ομήγυρη. «Δεν είναι να φύγει κανείς;» ρώτησε σχεδόν με ελπίδα.

«Όλοι θα μείνουμε!»

«Εγώ θα μείνω – κι εγώ!» φώναξαν οι κυρίες που είχαν κανονίσει να αναχωρήσουν.

Η κυρία Γκρίφιν, ωστόσο, του ζήτησε να ρίξει λίγο περισσότερο φως στην υπόθεση. «Με ποιον ήταν ερωτευμένη;»

«Θα αφήσουμε την ιστορία να μας το πει», ανέλαβα να απαντήσω εγώ.

«Ω, δε βλέπω την ώρα!»

«Η ιστορία δεν πρόκειται να το πει», δήλωσε ο Ντάγκλας. «Τουλάχιστον όχι με τον αναμενόμενο, ωμό τρόπο».

«Α, τι κρίμα. Εγώ σίγουρα δε θα το πιάσω».

«Δε θα μας το πεις εσύ, Ντάγκλας;» ρώτησε κάποιος άλλος.

Εκείνος σηκώθηκε πάλι απότομα από την καρέκλα του. «Ναι – αύριο. Τώρα πρέπει να πάω για ύπνο. Καληνύχτα». Και παίρνοντας βιαστικά ένα κηροπήγιο, μας άφησε ελαφρώς σαστισμένους όλους.

Από εκεί όπου καθόμασταν, στην ακριανή γωνιά της ευρύχωρης κάμαρας με την ξύλινη επένδυση, ακούσαμε τα βήματά του στη σκάλα: τότε μόνο μίλησε η κυρία Γκρίφιν. «Λοιπόν, δεν ξέρω με ποιον ήταν ερωτευμένη, ξέρω όμως με ποια ήταν ερωτευμένος αυτός».

«Ήταν δέκα χρόνια μεγαλύτερή του», είπε ο σύζυγός της.

«*Raison de plus** – σε εκείνη την ηλικία! Είναι, πάντως, αξιοθαύμαστη αυτή η μακρόχρονη σιωπή του».

«Σαράντα χρόνια!» αναφώνησε ο Γκρίφιν. «Και με αυτό επιτέλους το ξέσπασμα».

«Το ξέσπασμα», είπα εγώ, «μας επιφυλάσσει μια εκπληκτική βραδιά την Πέμπτη», και όλοι συμφώνησαν μαζί μου ότι μπροστά σε μια τέτοια προοπτική, δε μας ενδιέφερε πια τίποτε άλλο. Η τελευταία ιστορία, κι ας ήταν τόσο ατελής, σαν απλή εισαγωγή μόνο ρομαντικής επιφυλλίδας, είχε ειπωθεί: ανταλλάξαμε χειραψίες, σβήσαμε τα κεριά και πήγαμε να πλαγιάσουμε.

Το επόμενο πρωί, πληροφορήθηκα ότι ένα γράμμα που περιείχε το κλειδί είχε φύγει ήδη με το πρώτο ταχυδρομείο για τα διαμερίσματά του στο Λονδίνο. Όμως, παρότι το έμαθαν σιγά σιγά όλοι – ή ίσως εξαιτίας αυτού –, τον αφήσαμε στην ησυχία του μέχρι μετά το δείπνο, συγκεκριμένα μέχρι τη βραδινή εκείνη ώρα που περισσότερο θα ταίριαζε με το φανέρωμα, όπως ελπίζαμε,

* Ένας λόγος παραπάνω. Γαλλικά στο κείμενο.

των συναισθημάτων του. Τότε έγινε πράγματι ομιλητικός όπως τον θέλαμε και μας εξήγησε τον λόγο. Το έκανε πάλι μπροστά στο αναμμένο τζάκι, εκεί όπου την προηγούμενη νύχτα μάς είχε χαρίσει τις πρώτες ήπιες συγκινήσεις. Καθώς φαινόταν, το αφήγημα που είχε υποσχεθεί να μας διαβάσει απαιτούσε για την κατανόησή του έναν μικρό πρόλογο. Να σημειώσω εδώ, για να ξεμπερδεύω, ότι όλη η διήγηση που ακολουθεί προέρχεται από μια δική μου μεταγραφή του κειμένου, η οποία έγινε πολύ αργότερα. Ο καημένος ο Ντάγκλας, πριν από τον θάνατό του –όταν ήξερε ότι πεθαίνει– μου εμπιστεύτηκε το χειρόγραφο, το οποίο είχε καταφθάσει τρεις μέρες μετά και το οποίο είχε αρχίσει να διαβάζει στον μικρό προσηλωμένο μας κύκλο το βράδυ της τέταρτης μέρας. Οι κυρίες που είχαν πει ότι θα παρέμεναν δεν το έκαναν, ευτυχώς: η αναχώρησή τους ήταν ήδη προγραμματισμένη κι έτσι υποχρεώθηκαν να φύγουν, λυσσασμένες, όπως είπαν, από την περιέργεια που είχε ήδη καταφέρει να μας ξυπνήσει εκείνος με τις προκαταρκτικές του εξηγήσεις. Αυτό, όμως, έκανε το τελικό ακροατήριο πολύ πιο συμπαγές και εκλεκτό, μια μικρή ομάδα φίλων που καθισμένοι γύρω από τη φωτιά μοιράζονταν μια κοινή έξαψη.

Η πρώτη από τις εξηγήσεις που είχε δώσει ο Ντάγκλας ήταν πως η γραπτή καταγραφή έπιανε το νήμα της ιστορίας μεταγενέστερα, κατά κάποιο τρόπο, από την έναρξή της. Έπρεπε, λοιπόν, να γνωρίζουμε εμείς ότι η παλιά του φίλη, η μικρότερη από κάμποσες κόρες ενός φτωχού ιερέα της επαρχίας, έτοιμη να εργαστεί για πρώτη φορά ως παιδαγωγός σε ηλικία είκοσι ετών, είχε ανεβεί ύστερα από πολλή σκέψη στο Λονδίνο για να ανταποκριθεί αυτοπροσώπως στην αγγελία ενός ατόμου με το οποίο είχε προηγηθεί σύντομη αλληλογραφία. Ο πιθανός της εργοδότης,

όταν εκείνη πήγε για τη συνέντευξη σε ένα σπίτι στη Χάρλεϊ Στριτ* που της φάνηκε τεράστιο κι επιβλητικό, αποδείχτηκε ένας κύριος με τα όλα του, ένας εργένης στο άνθος της ηλικίας του, μια ανδρική φιγούρα που τέτοια δεν είχε εμφανιστεί ξανά –παρά μονάχα ίσως σε κάποιο όνειρο ή σε αισθηματική νουβέλα– μπροστά στην αναστατωμένη, ανήσυχη θυγατέρα ενός εφημέριου από το Χάμσερ. Θα μπορούσε εύκολα να περιγράψει κάποιος τον τύπο του· ευτυχώς, δεν εκλείπει ποτέ. Ήταν ωραίος, αριστοκρατικός, ευχάριστος, ετοιμόλογος, πρόσχαρος κι ευγενικός. Στα μάτια της ήταν αναπόφευκτα ένας υπέροχος ιππότης, αλλά αυτό που περισσότερο την κέρδισε και που τη βοήθησε αργότερα να επιστρατεύσει τόσο θάρρος ήταν το γεγονός ότι της παρουσίασε το όλο ζήτημα σαν μια χάρη που θα του έκανε εκείνη, για την οποία θα της ήταν βαθύτατα υποχρεωμένος και ευγνώμων. Τον έβλεπε σαν έναν πλούσιο άντρα που ζούσε μέσα στη χλιδή – τον φανταζόταν να πραγματοποιεί κοσμικές εξόδους ντυμένος πάντοτε στην πένα, να έχει πανάκριβες συνήθειες, να σαγηνεύει τον γυναικείο πληθυσμό. Στην πόλη έμενε σε μια μεγάλη έπαυλη, γεμάτη από ενθυμήματα ταξιδιών και τρόπαια κυνηγιών· όμως εκείνη ήθελε να τη στείλει κατευθείαν στο εξοχικό του, μια παλιά οικογενειακή κατοικία στο Έσεξ.

Είχε αναλάβει την κηδεμονία ενός μικρού ανιψιού και μιας μικρής ανιψιάς, μετά τον θάνατο των γονιών τους στην Ινδία – ήταν τα παιδιά ενός νεότερου αδελφού του, στρατιωτικού, τον οποίο είχε χάσει πριν από δύο χρόνια. Χάρη στο πιο παράδοξο γύρισμα της μοίρας, το βάρος της ανατροφής αυτών των παιδιών είχε πέ-

* Δρόμος στο κέντρο του Λονδίνου, γνωστός για τις πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες και τα πολλά ιατρεία του.

σει στους ώμους τους δικούς του, ενός άντρα άγαμου, δίχως την κατάλληλη πείρα και δίχως στάλα υπομονής. Ήταν ένας μεγάλος μπελάς όλο αυτό και είχαν γίνει ήδη εκ μέρους του ένα σωρό λάθη, μα τα λυπόταν αφάνταστα τα καημένα τα μικρούλια κι είχε κάνει ό,τι περνούσε από το χέρι του: συγκεκριμένα, τα είχε στείλει στο άλλο του σπίτι, εφόσον η ύπαιθρος ήταν, φυσικά, το σωστό μέρος για να μεγαλώνουν, και τα είχε εγκαταστήσει εκεί εξαρχής, με τους καλύτερους ανθρώπους για να τα προσέχουν, είχε ακόμα και δικούς του υπηρέτες αποχωριστεί, ενώ πήγαινε κι ο ίδιος, μια στο τόσο, και τα επισκεπτόταν. Το πρόβλημα ήταν ότι δεν είχαν κανέναν άλλο συγγενή κι ότι οι δικές του υποθέσεις δεν του άφηναν καθόλου ελεύθερο χρόνο. Τους είχε, λοιπόν, παραχωρήσει το εξοχικό στο Μπλάι, που ήταν ασφαλές και καλό για την υγεία τους, και είχε τοποθετήσει επικεφαλής του μικρού τους νοικοκυριού –αλλά μόνο σε ό,τι αφορούσε το προσωπικό– μια εξαιρετη γυναίκα, την κυρία Γκρόουζ, που ήταν βέβαιος ότι θα τη συμπαθούσε εκείνη, και η οποία ήταν άλλοτε οικονόμος της μητέρας του. Τώρα είχε γίνει η οικονόμος του σπιτιού και προς το παρόν φρόντιζε αποκλειστικά το μικρό κορίτσι, το οποίο ευτυχώς λάτρευε, μια και δεν είχε δικά της παιδιά. Υπήρχαν αρκετά άτομα για να βοηθούν τη νεαρή κυρία, αλλά φυσικά, μόλις θα αναλάμβανε τη θέση της γκουβερνάντας, θα είχε πλέον εκείνη τον πρώτο λόγο σε όλα. Τις περιόδους των διακοπών θα είχε επίσης υπό την επίβλεψή της το αγόρι, το οποίο είχε μπει εσωτερικό εκείνη τη χρονιά στο σχολείο –μπορεί να ήταν μικρός ακόμα για οικοτροφείο, αλλά τι άλλο να έκαναν;– και το οποίο, καθώς πλησίαζαν οι διακοπές, θα επέστρεφε από μέρα σε μέρα. Τον πρώτο καιρό, τα παιδιά πρόσεχε μια νεαρή νταντά που είχαν την ατυχία να χάσουν. Τα πήγαινε θαυμάσια μαζί τους –ήταν μια πο-

λύ ευυπόληπτη κοπέλα– μέχρι τον θάνατό της, ένα συμβάν αναπάντεχο, που δεν τους είχε αφήσει άλλη επιλογή από το να στείλουν τον μικρό Μάιλς εσωτερικό. Έκτοτε, η κυρία Γκρόουζ είχε αναλάβει όσο καλύτερα μπορούσε τη φροντίδα της Φλώρας: εξάλλου υπήρχαν επίσης μια μαγείρισσα, μια καμαριέρα, μια γαλατού, ένας ηλικιωμένος σταβλίτης για το γέρικο αλογάκι κι ένας γέρος κηπουρός – όλοι τους επίσης πολύ ευυπόληπτοι.

Σε αυτή τη στιγμή της περιγραφής του Ντάγκλας, κάποιος πετάχτηκε να ρωτήσει: «Κι από τι πέθανε η πρώην γκουβερνάντα; Από την πολλή ευυποληψία;».

Η απάντηση του φίλου μας ήταν άμεση. «Αυτό εν καιρώ. Δεν προτρέχω».

«Α, συγγνώμη, νόμιζα ότι αυτό ακριβώς έκανες».

«Αν ήμουν πάντως στη θέση της διαδόχου της», είπα εγώ, «θα ήθελα να μάθω αν η εργασία ενείχε κάποιον...»

«Κίνδυνο για τη ζωή της;» συμπλήρωσε τη σκέψη μου ο Ντάγκλας. «Θέλησε πράγματι να το διερευνήσει και το έκανε. Θα ακούσετε αύριο τι έμαθε. Στο μεταξύ, φυσικά, έβρισκε την προοπτική αρκετά δυσοίωνη. Ήταν ένα νέο, άπειρο, νευρικό κορίτσι: όπως όλα έδειχναν, την περίμεναν σοβαρά καθήκοντα κι ελάχιστα συντροφιά, για την ακρίβεια μια μεγάλη μοναξιά. Δίστασε – ζήτησε δύο μέρες διορία για να σκεφτεί και να ζυγίσει τα υπέρ και τα κατά. Όμως, ο μισθός που της προσφερόταν ξεπερνούσε κατά πολύ τις προσδοκίες της, και στη δεύτερη συνάντηση το πήρε απόφαση, είπε το ναι».

Και στο σημείο αυτό ο Ντάγκλας έκανε μια παύση, που με παρακίνησε, για χάρη της ομήγυρης, να παρεμβληθώ λέγοντας: «Ο λόγος ήταν, ασφαλώς, η γοητεία που ασκούσε πάνω της ο ωραίος κύριος. Σε αυτήν υπέκυψε».

Ο Ντάγκλας σηκώθηκε και, όπως είχε κάνει και το προηγούμενο βράδυ, πήγε στο τζάκι, έσπρωξε απαλά με το πόδι του ένα κούτσουρο, κι έπειτα στάθηκε για λίγο έτσι, με την πλάτη γυρισμένη σ' εμάς. «Τον είδε μόνο δύο φορές», είπε.

«Ναι, αλλά αυτή ακριβώς είναι η ομορφιά του πάθους της». Μόλις το είπα αυτό, εκείνος, ξαφνιάζοντάς με κάπως, στράφηκε να με κοιτάξει.

«Αυτή ήταν η ομορφιά. Υπήρξαν άλλες κοπέλες», συνέχισε, «που δεν είχαν υποκύψει. Εκείνος της μίλησε με ειλικρίνεια για τις δυσκολίες που είχε συναντήσει – για τις υποψήφιες που είχαν βρει τους όρους της εργασίας απαγορευτικούς. Όλες είχαν, απλούστατα, φοβηθεί. Η θέση αυτή ακουγόταν πληκτική – ακουγόταν αλλόκοτη, κυρίως λόγω της βασικής προϋπόθεσης που έθετε εκείνος».

«Και η οποία ήταν;»

«Ότι δεν έπρεπε ποτέ να τον ενοχλήσει – κυριολεκτικά ποτέ· ούτε να ζητήσει βοήθεια, ούτε να διαμαρτυρηθεί, ούτε να του γράψει για οποιονδήποτε λόγο· θα έλυνε μόνη της όλες τις απορίες, θα λάβαινε όσα χρήματα χρειαζόταν από τον δικηγόρο του, θα έπαιρνε επάνω της όλη την ευθύνη κι εκείνον θα τον άφηνε ήσυχο. Του το υποσχέθηκε, και μου είπε πως όταν αυτός, καθησυχασμένος, κατευχαριστημένος, της έπιασε το χέρι ευχαριστώντας τη για τη θυσία, αυτή ένωσε τη στιγμή εκείνη ότι είχε πάρει κιόλας την ανταμοιβή της».

«Μα αυτή ήταν η μόνη της ανταμοιβή;» ρώτησε μια από τις κυρίες.

«Δεν τον ξανασυνάντησε ποτέ».

«Ω», αναφώνησε η κυρία – και καθώς ο φίλος μας αποχώρησε αμέσως μετά, το επιφώνημά της ήταν το τελευταίο πράγμα που ακούστηκε μέχρι την επόμενη βραδιά, οπότε εκείνος, καθι-

σμένος στην πιο αναπαυτική πολυθρόνα, πλάι στο τζάκι, άνοιξε το ξεθωριασμένο κόκκινο εξώφυλλο ενός παλαιικού λεπτού βιβλίου με χρυσές μεταλλικές γωνίες. Η ανάγνωση δεν κράτησε μονάχα μία νύχτα, αλλά το πρώτο εκείνο βράδυ, η ίδια κυρία υπέβαλε ακόμα μια ερώτηση.

«Ποιος είναι ο τίτλος της ιστορίας σου;»

«Δεν έχει τίτλο».

«Α, τον βρήκα εγώ!» είπα. Αλλά ο Ντάγκλας με αγνόησε γιατί είχε αρχίσει κιόλας να διαβάζει με μια λιγυρή χροιά φωνής που ήταν σαν να μετέφερε στα αυτιά μας τον ωραίο καλλιγραφικό χαρακτήρα της γράφουσας.

Κεφάλαιο Ι

Όλη η αρχή έχει μείνει στο μυαλό μου σαν μια αλληλοδιαδοχή από ανατάσεις και πτώσεις, ένα μικρό τραμπάλισμα ανάμεσα σε θετικά και αρνητικά συναισθήματα. Μετά τη συνάντησή μας στην πόλη, όπου είχα συγκατατεθεί στην έκκλησή του, είχαν ακολουθήσει δυο πολύ δύσκολες μέρες: είχαν θεριέψει ξανά οι αμφιβολίες μου, για την ακρίβεια, ήμουν βέβαιη ότι είχα πάρει λάθος απόφαση. Σε αυτή την ψυχική κατάσταση πέρασα τα πολύωρα τραντάγματα και σκαμπανεβάσματα της επιβατικής άμαξας που με μετέφερε στο σημείο απ' όπου θα με παραλάμβανε κάποιο όχημα σταλμένο από το σπίτι. Έτσι είχε κανονιστεί, όπως πληροφορήθηκα, και πράγματι το απομεσήμερο εκείνο του Ιουνίου βρήκα να με περιμένει ένα άνετο μόνιππο. Ήταν ένα εξαιρετικό απόγευμα, και καθώς διέσχιζα την ύπαιθρο που η θερινή της γλυκύτητα έμοιαζε με φιλικό καλωσόρισμα, ένιωσα το κουράγιο μου να επιστρέφει, ενώ με την είσοδο στη δεντροστοιχία το ηθικό μου ανέβηκε στα ύψη, αποδεικνύοντας μάλλον έτσι πόσο προημένο ήταν μέχρι εκείνη την ώρα. Περίμενα, φαίνεται, ή φοβόμουν ότι επρόκειτο να αντικρίσω κάτι τόσο ζοφερό, που τελικά αυτό που είδα ήταν μια ευχάριστη έκπληξη. Θυμάμαι πόσο ευνοϊκή εντύπωση μου έκανε η ωραία, φαρδιά πρόσοψη του σπιτιού με

τα ανοιχτά παράθυρα και τις φρεσκοπλυμένες κουρτίνες, και οι δυο καμαριέρες που στέκονταν και κοιτούσαν· θυμάμαι τον κήπο και τα πολύχρωμα λουλούδια, το τρίξιμο των τροχών στο χαλίκι, τις κορφές των πυκνοφυτεμένων δέντρων, που από πάνω τους έκοβαν κύκλους κι έκρωζαν οι κουρούνες με φόντο τον χρυσαφένιο ουρανό. Το μέρος απέπνεε ένα μεγαλείο, το οποίο ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με το δικό μου φτωχικό, ενώ ευθύς αμέσως φάνηκε στην πόρτα, κρατώντας απ' το χέρι ένα κοριτσάκι, μια ευγενική γυναίκα που υποκλίθηκε μπροστά μου, λες και ήμουν η οικοδέσποινα ή κάποια επιφανής επισκέπτρια. Στη Χάρλεϊ Στριτ, το σπίτι μού είχε περιγραφεί με πιο μελανά χρώματα, και θυμάμαι ότι αυτό ανέβασε τον ιδιοκτήτη ακόμα περισσότερο στην εκτίμησή μου, ότι υποδήλωνε πως ίσως να περνούσα καλύτερα απ' όσο μου είχε εκείνος υποσχεθεί.

Εκείνη την πρώτη μέρα δε σημειώθηκε άλλο κατέβασμα της τραμπάλας, μια και τις επόμενες θριαμβευτικές ώρες έγινε η γνωριμία μου με τη μικρότερη από τους δύο μαθητές μου. Το κοριτσάκι στο πλευρό της κυρίας Γκρόουζ με έκανε κατευθείαν να σκεφτώ ότι ήταν ένα πλάσμα τόσο αξιολάτρευτο που θα ήμουν πολύ τυχερή που θα το αναλάμβανα. Ήταν το πιο όμορφο παιδί που είχα δει στη ζωή μου, κι εκ των υστέρων αναρωτιόμουν γιατί δε μου το είχε αναφέρει αυτό καθόλου ο εργοδότης μου. Εκείνη τη νύχτα κοιμήθηκα ελάχιστα – βρισκόμουν σε μεγάλη υπερδιέγερση· κι αυτό με παραξένεψε επίσης, το θυμάμαι καλά, μου έχει εντυπωθεί στο μυαλό: η άπλετη γενναιοδωρία προς το πρόσωπό μου. Το ευρύχωρο, επιβλητικό υπνοδωμάτιο, ένα από τα καλύτερα του σπιτιού, το μεγάλο βασιλικό κρεβάτι, έτσι το ένιωθα, τα πλούσια εμπριμέ καλύμματα, οι στενόμακροι καθρέφτες στους οποίους μπορούσα για πρώτη φορά να δω το είδωλό μου

από την κορφή ως τα νύχια, όλα αυτά –όπως και η υπέροχη μικρή μου μαθήτριά– φάνταζαν στα μάτια μου σαν δώρα. Το ίδιο ευχάριστο ξάφνιασμα, από την πρώτη κιόλας στιγμή, ήταν η πεποίθηση πως θα τα πήγαινα καλά με την κυρία Γκρόουζ, κάτι που ομολογώ ότι με απασχολούσε πολύ στη διαδρομή με την άμαξα. Το μοναδικό πράγμα σε αυτή τη θετική πρόγνωση που θα με έκανε ενδεχομένως να ανησυχήσω πάλι ήταν η δική της υπέρμετρη χαρά βλέποντάς με. Μέσα στην επόμενη μισή ώρα κατάλαβα ότι αυτή η ευτραφής, απλή, έντιμη και καλοσυνάτη γυναίκα είχε τόσο πολύ χαρεί, που προσπαθούσε ολοφάνερα να συγκρατείται και να μην το δείχνει. Κι αναρωτήθηκα ακόμα και τότε για ποιο λόγο να μη θέλει να το δείχνει, μια σκέψη που θα μπορούσε να έχει ξυπνήσει την καχυποψία μου και να με έχει κάνει νευρική.

Ευτυχώς, όμως, δεν υπήρχε τίποτε το στενόχωρο στην ευδαιμονική θύμηση της φωτεινής μικρούλας μου, και πιθανότατα η αγγελική της ομορφιά ήταν, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, που προξένησε την αϋπνία μου, που με έκανε να σηκωθώ αρκετές φορές ώσπου να έρθει το πρωί και τριγυρνώντας μέσα στην κάμαρά μου να αναλογίζομαι την καινούργια μου ζωή· που πήγα να σταθώ στο ανοιχτό μου παράθυρο μες στο χλωμό καλοκαιριάτικο ξημέρωμα για να κοιτάξω όσα μέρη του σπιτιού φαίνονταν από κει, και, ενώ τιτίβιζαν κιόλας τα πρώτα πουλιά της αυγής, να αφουγκραστώ μην τυχόν ξανάκουγα κάποιους ήχους, λιγότερο φυσικούς και όχι εξωτερικούς αλλά από μέσα, που μου είχε φανεί πως είχα ακούσει. Υπήρξε μια στιγμή που σαν να είχε πάρει το αυτί μου, αμυδρά, από μακριά, την κραυγή ενός παιδιού· και μια άλλη στιγμή επίσης που αναπήδησα, επειδή νόμισα πως είχα ακούσει στον διάδρομο, έξω ακριβώς από την πόρτα

μου, ένα ανάλαφρο βήμα. Όμως οι εντυπώσεις αυτές δεν ήταν τόσο έντονες ώστε να μην αποξεχαστούν γρήγορα, και μονάχα υπό το φως, ή μάλλον θα έπρεπε να πω υπό τη σκιά, άλλων, επακόλουθων γεγονότων, ξανάρχονται στη μνήμη μου τώρα. Η επίβλεψη, η διδασκαλία, η «διάπλαση» της μικρής Φλώρας προμήνυε φανερά μια ευτυχισμένη και χρήσιμη ζωή. Είχαμε συμφωνήσει με την κυρία Γκρόουζ ότι από την επομένη και μετά θα την είχα μαζί μου τα βράδια, γι' αυτό και το άσπρο της κρεβατάκι είχε μεταφερθεί ήδη στο δωμάτιό μου. Αναλάμβανα εξ ολοκλήρου τη φροντίδα της, κι αν κοιμήθηκε αυτή την τελευταία φορά με την κυρία Γκρόουζ ήταν μόνο επειδή λάβαμε υπόψη μας ότι ήμουν ακόμη, αναπόφευκτα, μια ξένη, ενώ εκείνη από φυσικού της συνεσταλμένη. Παρά τη συστολή της αυτή –την οποία, κατά περίεργο τρόπο, είχε με απόλυτη ειλικρίνεια και γενναιότητα παραδεχτεί η ίδια η μικρούλα, επιτρέποντας, δίχως ίχνος συνειδητής στενοχώριας, με εκείνη μάλιστα τη γλυκύτατη γαλήνη που έχουν τα ιερά βρέφη του Ραφαήλ, να το συζητήσουμε, να της καταλογιστεί και να μας βοηθήσει να αποφασίσουμε–, ήμουν σίγουρη ότι θα με συμπαθούσε. Αυτό είχε εν μέρει να κάνει με τον λόγο για τον οποίο εγώ συμπαθούσα ήδη την κυρία Γκρόουζ με την ευχαρίστηση που έβλεπα ότι ένιωθε παρατηρώντας τον θαυμασμό, την κατάπληξή μου την ώρα του δείπνου κι ενώ είχα καθισμένη απέναντί μου σε ψηλή καρέκλα τη μικρή μου μαθήτριά, με σαλιαρίστρα γύρω απ' τον λαιμό, να τη φωτίζουν τα τέσσερα καντηλιέρια καθώς έτρωγε το ψωμί και το γάλα της. Μπροστά στη Φλώρα, βεβαίως, μόνο με ματιές όλο νόημα, περιστροφές και νύξεις μπορούσαμε να μιλήσουμε εκείνη κι εγώ για ορισμένα πράγματα.

«Και το αγοράκι – της μοιάζει; Είναι κι εκείνο τόσο ξεχωριστό;»

Είχαμε ήδη σιωπηρά συμφωνήσει μεταξύ μας ότι δεν πρέπει να κολακεύει κανείς υπερβολικά ένα παιδί.

«Ω, δεσποινίς, πολύ ξεχωριστό. Αν σχηματίσατε καλή γνώμη για τούτο εδώ!» – και στεκόταν με μια πιατέλα στο χέρι, χαρίζοντας λαμπερά χαμόγελα στη μικρή, η οποία μας κοιτούσε, μια τη μία και μια την άλλη, με τα ήρεμα ουράνια μάτια της που δεν έδειχναν να κρίνουν στο παραμικρό τα λεγόμενά μας.

«Ναι, άρα αυτό σημαίνει...»

«Ότι οπωσδήποτε θα μαγευτείτε από τον μικρό κύριο!»

«Ε, νομίζω ότι γι' αυτό βρίσκομαι εδώ, για να μαγευτώ. Αν και πολύ φοβάμαι», θυμάμαι ότι ένιωσα την ανάγκη να προσθέσω, «ότι μαγεύομαι πολύ εύκολα. Και στο Λονδίνο μαγεύτηκα!»

Σαν να βλέπω ακόμη μπροστά μου το φαρδύ πρόσωπο της κυρίας Γκρόουζ καθώς το άκουγε αυτό. «Στη Χάρλεϊ Στριτ;»

«Ναι, στη Χάρλεϊ Στριτ.»

«Δεν είστε η πρώτη, δεσποινίς – και δε θα είστε η τελευταία».

«Ω, δε διεκδικώ τη μοναδικότητα», είπα καταφέροντας να γελάσω. «Ο άλλος μου μαθητής, πάντως, απ' όσο ξέρω, επιστρέφει αύριο;»

«Όχι αύριο, την Παρασκευή, δεσποινίς. Θα έρθει, όπως ήρθατε κι εσείς, με την επιβατική άμαξα, συνοδεία του φύλακα, και θα τον παραλάβει η άμαξα από το ίδιο μέρος.»

Αμέσως τότε ρώτησα εγώ αν θα ήταν σωστότερο και πιο ευχάριστο και καλό, όταν θα έφτανε με τη δημόσια συγκοινωνία, να τον περιμέναμε εκεί η αδελφούλα του κι εγώ· η κυρία Γκρόουζ συγκατατέθηκε τόσο εγκάρδια στην πρότασή μου, που το εξέλαβα σαν ένα είδος εγγύησης –εντύπωση που, ευτυχώς, ποτέ δε διαψεύστηκε!– ότι όποιο ζήτημα κι αν προέκυπτε θα μας έβρισκε πάντα σύμφωνες. Ω, πόσο στ' αλήθεια χαιρόταν που είχα έρθει!

Το πώς ένιωθα την άλλη μέρα δεν μπορούσε να αντισταθμίσει ακριβώς τον ενθουσιασμό της άφιξής μου· ήταν απλώς μια ελαφριά δυσθυμία, την οποία είχε προκαλέσει η πλήρης συνειδητοποίηση των μεγεθών, καθώς περιδιάβαζα, κοιτούσα ολόγυρά μου, επιθεωρούσα το νέο περιβάλλον της ζωής μου. Είχε μια έκταση, έναν όγκο για τον οποίο δεν ήμουν προετοιμασμένη κι εν μέσω του οποίου έπιασα τον εαυτό μου να αισθάνεται πάλι κάποιο φόβο, αλλά κι αρκετή περηφάνια μαζί. Δε γινόταν να αρχίσω κατευθείαν τα μαθήματα, έτσι αναστατωμένη· σκέφτηκα ότι προείχε να αφήσω το παιδί να εξοικειωθεί πρώτα μαζί μου επιστρατεύοντας διάφορα μικρά τεχνάσματα. Περάσαμε όλη τη μέρα έξω παρέα· της εξήγησα, πράγμα που πολύ την ευχαρίστησε, ότι ήθελα μονάχα εκείνη για ξεναγό μου στα κατατόπια του σπιτιού. Μου έδειξε πράγματι βήμα βήμα όλα τα δωμάτια, εξιστορώντας μου όλα τους τα μυστικά με την αξιαγάπητη παιδική της φλυαρία, με αποτέλεσμα να γίνουμε μέσα σε μισή ώρα κολλητές φίλες. Στη διάρκεια της σύντομης ξενάγησης, μου έκανε εντύπωση ότι, παρά την τόσο μικρή ηλικία της, προχωρούσε με σιγουριά και θάρρος σε καταθλιπτικούς διαδρόμους, έρημες κάμαρες, σκεβρωμένες σκάλες που εμένα με έκαναν να κοντοστέκομαι, βγήκε ακόμα και στο εξώστεγο ενός παλιού τετράγωνου πυργίσκου που μου έφερε ζάλη, ενώ συνέχιζε να μου λέει περισσότερα από όσα ζητούσε να μάθει, με την πρωινή μουσική της φωνούλας της να αντηχεί παντού καθώς με ξεναγούσε. Δεν έχω ξαναδεί το Μπλάι από την ημέρα που το εγκατέλειψα, και τολμώ να πω ότι στα τωρινά μου μάτια, τα πιο ηλικιωμένα και πιο έμπειρα, δε θα φάνταζε δα τόσο σπουδαίο. Καθώς, όμως, η μικρή μου συνοδός, με τα χρυσόξανθα μαλλιά και το γαλάζιο της φορεμάκι, έστριβε χορευτικά μπροστά μου σε γωνίες κι έτρεχε χαρω-

πά σε διαδρόμους, μου φαινόταν το σπίτι ρομαντικό κάστρο, που το κατοικούσε μια ροδομάγουλη νεράιδα, χρωματισμένο όπως θα το έβλεπε κανείς σε βιβλίο με ιστορίες και παραμύθια για να χαίρονται τα παιδιά. Εξάλλου, ένα παραμύθι δεν είχα αφήσει κι εγώ να με συνεπάρει; Όμως, όχι, στην πραγματικότητα ήταν μια μεγάλη, παλιά κι άσχημη, αν και βολική, έπαυλη, που ενσωμάτωνε στοιχεία από ένα κτίσμα ακόμα παλαιότερο, αταίριαστα, ξεχασμένα, και μες στην οποία φαντάστηκα ότι ήμασταν σχεδόν εξίσου έρημοι όσο και μια χούφτα επιβάτες σε τεράστιο καράβι, έρμαιο των κυμάτων. Περιέργως, βρισκόμουν εγώ στο πηδάλιο!

Η κόρη ενός εφημέριου της επαρχίας ανταποκρίνεται στην αγγελία ενός γοητευτικού κοσμοπολίτη και δέχεται να αναλάβει εξ ολοκλήρου την ανατροφή των δυο ορφανών ανιψιών του. Όμως, το Μπλάι, η ειδυλλιακή εξοχική έπαυλη όπου ζουν η οκτάχρονη Φλώρα και ο δεκάχρονος Μάιλς μαζί με την οικονόμο του σπιτιού, την κυρία Γκρόουζ, στοιχειώνεται από δυο απόκοσμες σατανικές παρουσίες που η νεαρή γκουβερνάντα δεν αργεί να αντιληφθεί. Ποιο σκοτεινό μυστικό του παρελθόντος βαραίνει άραγε το Μπλάι; Τι συνέβη στην προκάτοχο της και τι μπορεί να κρύβουν τα αγγελικά πρόσωπα των δυο αξιολάτρευτων μικρών της μαθητών;

Μια τρομακτική ιστορία φαντασμάτων ή το αφήγημα μιας διαταραγμένης ψυχосύνθεσης; Έργο αναφοράς με διαχρονική επίδραση, *Το στρίψιμο της βίδας* αγαπήθηκε πολύ, καθώς συνδυάζει με μαεστρία τη λεπτότητα και το βάθος του κλασικού έργου με τη σαγήνη και την αγωνία ενός θρίλερ. Όχι τυχαία, μεταφέρθηκε πολλές φορές στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση και έγινε όπερα, επηρέασε τον Τζόζεφ Κόνραντ όταν έγραφε την *Καρδιά του σκότους*, αλλά και τον Χιλιανό σκηνοθέτη Αλεχάντρο Αμενάμπαρ, όταν το 2001 γύριζε την εκπληκτική ταινία *Οι άλλοι* με πρωταγωνίστρια τη Νικόλ Κίντμαν. Η αλήθεια είναι ότι, φτάνοντας στο τέλος της εμβληματικής νουβέλας μυστηρίου του Χένρι Τζέιμς, κάθε αναγνώστης δίνει τη δική του απάντηση, αλλά η διαδρομή ως εκεί είναι ανατριχιαστικά απολαυστική.

Η παρούσα έκδοση, σε νέα μετάφραση, περιλαμβάνει προλογικό σημείωμα της μεταφράστριας Τόνιας Κοβαλένκο και ένα δοκίμιο του σημαντικού σύγχρονου Ιρλανδού συγγραφέα και μελετητή του Τζέιμς, Κολμ Τομπίν.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ISBN: 978-618-01-2560-3

9 786180 125603

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΖΗΣ: 21415

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ